

ЩО ТАКЕ ПРИНЦИП «НЕВТРУЧАННЯ» ТА ЯК ВІН ПРАЦЮЄ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглядається економічна доктрина *laissez-faire*, що пропагує мінімальне втручання держави у ринкові процеси. Підкреслено актуальність теми в умовах технологічного прогресу, глобалізації та зростання попиту на інновації. Висвітлюються переваги *laissez-faire*, зокрема сприяння інноваціям, підвищенню якості продукції та зниженню цін, а також ризики, пов'язані з монополізацією, соціальною нерівністю та екологічними проблемами.

Ключові слова: *laissez-faire*, економічна доктрина, мінімальне втручання, інновації, глобалізація, ринкова свобода, соціальна нерівність, екологічні проблеми, стиль лідерства, автономія, сталий розвиток.

Abstract

The article discusses the economic doctrine of *laissez-faire*, which promotes minimal state intervention in market processes. The relevance of the topic in the context of technological progress, globalization and growing demand for innovations is emphasized. The benefits of *laissez-faire* are highlighted, including the promotion of innovation, improved product quality and lower prices, as well as the risks associated with monopolization, social inequality and environmental problems.

Keywords: *laissez-faire*, economic doctrine, minimal intervention, innovation, globalization, market freedom, social inequality, environmental issues, leadership style, autonomy, sustainable development.

Вступ

Laissez-faire-термін, представляє собою економічну доктрину, яка пропагує мінімальне втручання держави в ринкову економіку [1].

Актуальність теми дослідження принципу *laissez-faire* є досить високою, в зв'язку із технологічним прогресом та змін в економічній політиці. На перший погляд, зростає попит на інновації та підприємницьку свободу, що робить втручання держави мінімальним. У свою чергу, нещодавні економічні кризи, екологічні проблеми та соціальна нерівність не дають змогу впевнитись, в ефективності ринкової саморегуляції, без втручання держави. Тема *laissez-faire* є предметом жвавих дискусій серед економістів та політиків, оскільки вплив неконтрольованого ринку може мати як позитивні так і негативні наслідки [2].

Результати дослідження

Зважаючи на зростання впливу міжнародних корпорацій та розширення меж глобальної торгівлі, принцип *laissez-faire* набуває нового значення. Він піднімає питання, як ефективно поєднати свободу ринку з необхідністю захисту національних інтересів, соціального добробуту та екологічної стабільності. Ідея полягає в тому, що економічні сили, такі як попит і пропозиція, мають регулюватися самостійно, без втручання уряду. Прихильники цієї теорії вважають, що вільний ринок здатен забезпечити найбільш ефективний розподіл ресурсів і сприяти загальному добробуту суспільства [3].

Характеристика стилю лідерства *laissez-faire*:

1. Автономія та незалежність: лідери *Laissez Faire* заохочують високу автономію та незалежність серед членів своєї команди. Вони довіряють своїм співробітникам приймати рішення та нести відповідальність за свою роботу.

2. Підтримуюче середовище: однією з характеристик лідерства *laissez-faire* є сприятливе середовище. Лідери гарантують, що члени їхніх команд мають доступ до необхідних ресурсів, інструментів та інформації для ефективного виконання своїх завдань, зберігаючи при цьому довіру, психологічну безпеку та взаємодію.

3. Обмежений прямий нагляд: лідери *Laissez Faire* забезпечують мінімальний контроль. Вони дозволяють членам команди працювати з мінімальним втручанням, надаючи їм простір для

незалежної роботи.

4. Підхід без рук: лідери дотримуються бездіяльності, дозволяючи членам своєї команди встановлювати власні цілі, визначати власні методи та знаходити власні рішення.

5. Зосередження на творчості та інноваціях: лідери заохочують членів своєї команди мислити нестандартно та експериментувати з новими ідеями [4].

На наше глибоке переконання, основним постулатом laissez-faire є віра в те, що ринок може самостійно регулюватись через попит і пропозицію без необхідності втручання з боку уряду. Зрозуміло, що вільна конкуренція веде до інновацій, підвищення якості товарів і зниження цін.

Попри численні переваги, опоненти цієї теорії вказують на низку проблем. А саме відсутність контролю, що може спричинити утворенню монополій, які обмежують конкуренцію, що призводить до підвищення цін на товари та послуги. Ігнорування екологічних наслідків діяльності підприємств, що може призвести до серйозних екологічних криз. Підкреслимо, що без регулювання, ринок праці може стати жорстоким, де працівники втрачають свої права, а умови праці стають небезпечними [5].

Висновки

На підставі здійсненого дослідження логічно припустити, що цей підхід має як значні переваги, так і суттєві ризики. Ефективність laissez-faire залежить від умов конкретної країни та її економічного контексту. Країнам з розвинутою інституційною базою та стійкими ринковими структурами laissez-faire може дати більше позитивних результатів, тоді як у економіках, що розвиваються, може призвести до нестабільності.

Отже, для досягнення сталого розвитку важливо знайти баланс між ринковою свободою та необхідністю державного втручання, щоб створити умови для ефективного функціонування ринку та водночас забезпечити суспільний добробут.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Laissez-faire – довідка. Reporter ZP. URL: <https://reporter.zp.ua/laissez-faire-dovidka.html>.
2. Пармаклі, Д. М., Філіппова, С. В., & Добрянська, Н. А. (2018). Історія економічних вчень: навчальний посібник. Одеса: ОНПУ.
3. Kelly R. C. (2024). What Is a Laissez-Faire Economy, and How Does It Work? Investopedia logo. URL: <https://www.investopedia.com/terms/l/laissezfaire.asp>.
4. Лідерство Laissez-Faire. Характеристики, приклади, плюси і мінуси. AhaSlides Blog. URL: <https://ahaslides.com/uk/blog/laissez-faire-leadership/>.
5. Павленко, А. Ф., & Войчак, А. В. (2003). Маркетинг: підручник. К.: КНЕУ.

Кушнір Софія Іванівна – студентка групи IPO-24б, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: sofia.sofiko.ko.ko@gmail.com

Кобиланський Олександр Володимирович – завідувач кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, д. пед. н., професор, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: akobilanskiy@gmail.com

Sofia I. Kushnir – student of group IPO-24b, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: sofia.sofiko.ko.ko@gmail.com

Oleksandr V. Kobylanskyi – Head of the Department of Life Safety and Safety Pedagogy, Doctor of Pedagogy, Professor, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: akobilanskiy@gmail.com